

Kuluttajatuotteiden etikettejä

FRENCKELLIN KIRJAPAINO OY JA TILGMANN OY

Kuluttajatuotteiden etikettejä

Arkistot ja rajavuodet:

Frenckellin Kirjapaino Oy:n arkisto (1828–2008)

Tilgmann Oy:n arkisto (1887–1960)

Tiivistelmä aineiston sisällöstä ja arkistoista

Aineisto sisältää erilaisia kuluttajatuotteiden etikettejä kahdelta eri painotalolta kahdesta eri arkistosta. Etikettien rajavuodet ovat 1800-luvulta 1960-luvulle. Etikettejä on painettu usealle eri valmistajalle, mutta esimerkiksi Fazeriin liittyvää aineistoa on hyvin edustettuna.

Frenckellin Kirjapaino Oy oli suomalainen vuonna 1642 perustettu kirjapaino. Kirjapaino aloitti toimintansa Turussa. Turku palaa vuonna 1827 ja kirjapaino sekä sen korvaamaton arkisto tuhoutuu palossa. Kirjapaino päätetään vuonna 1828 perustaa uudelleen Helsinkiin. Vuonna 1832 ilmestyy Runebergin Hirvenhiihtäjät, vähän myöhemmin Hanna. Vuosina 1834 ja 1835 painetaan Kultala ja Kalevala. Painotalo elää kulta-aikaansa. Vuonna 1903 kirjapainosta muodostetaan osakeyhtiö. Vuonna 1910 Frenckellin Kirjapaino saa litografisen osaston ja samalla aloitetaan arvopapereiden valmistus. Vuosien saatossa painotalo pysyy kehityksessä mukana ja muuttaa painotekniikkaansa vastaamaan silloisia asiakkaiden tarpeita. Painotalo muuttaa 1980-luvulla Espoon Suomenojalle. Yritys hakeutui konkurssiin vuonna 2008. Frenckellin kirjapaino oli konkurssiin mennessään Suomen vanhin yritys. Paino keskittyi yritysten painotuotteisiin, muun muassa vuosikertomuksiin ja muihin yritysjulkaisuihin.

Tilgmann Oy perustettiin vuonna 1869 Helsingissä. Painotalo rakennettiin Annankadun ja Lönnrotinkadun kulmaukseen. Painotalon varhaiset vuodet pitivät sisällään muun muassa setelien painamista. Amos Andersen ostaa Tilgmann Oy:n osake-enemmistön vuonna 1916 ja samalla syntyy suuryritys useamman painotalon yhdistyessä. 1940–1950-luvuilla Tilgmann keskittyy pakkausmateriaalien painamiseen. 1960-luku on Tilgmann Oy:n kulta-aikaa. Tuolloin Tilgmann on Suomen suurin paino painaen kaikkea kirjoista lautapeleihin ja taidetarvikkeista pakkausmateriaaleihin. Vuonna 1962 Amos Andersen kuolee ja testamenttaa kaikki Tilgmann Oy osakkeet Föreningen Konstsamfundet -säätiölle, jonka keskeinen perustaja hän oli 1940-luvulla. Säätiö lahjoittaa Tilgmann Oy:n arkiston Elkalle.

Tutkielman aihe-ehdotuksia

- Analyysi eri elintarviketuotteiden etiketeissä käytetyistä kuva-aiheista. Miten ovat muuttuneet aikojen saatossa? Mitkä teemat ja -ismit vaikuttivat tiettyinä aikoina ja miten visuaalisesti ilmentyivät etiketeissä?
- Oman juoma- tai elintarviketuotteiden etikettien ja pakkauksien suunnittelu arkistomateriaalin innoittamana.
- Typografian muutokset etiketeissä ajan saatossa.
- Kuvituksen muutos eri vuosikymmeninä elintarviketuotteiden etiketeissä.

Aineiston kuvaus

Aineisto on laaja ja soveltuu parhaiten pro gradu -tutkielman aineistoksi. Molemmat arkistot ovat laajoja, useita kymmeniä hyllymetrejä. Digitoituja aineistoja on vähän arkistojen kokoon suhteutettuna.

Aineistomuodot

Aineistot löytyvät kokonaisuudessaan Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistosta, joka sijaitsee Mikkelissä. Kaikki digitoitua aineistot löydät arkiston YKSA-tietokannasta.

Digitoidut aineistot	Määrä kpl/hyllymetri	Tiedostomuoto
Etikettejä Frenckelin Kirjapaino Oy	yhteensä 292 kpl	jpg
Makeispakkausten etiketit ja kääreet	79 kpl	jpg
Juomien ja alkoholijuomien etiketit	70 kpl	jpg
Hygieniatuotteet ja kemikaalit	10 kpl	jpg
Sekalaiset etiketit (mm. tulitikkusuojien kansia)	108 kpl	jpg
Ruokatarvikkeiden ja keksien etiketit	25 kpl	jpg
Etikettejä Tilgmann Oy	yhteensä 513 kpl	tiff
Makeisetiketit ja -kääreet	68 kpl	tiff
Savuke- ja tupakkaetiketit	146 kpl	tiff
Alkoholijuomaetiketit	138 kpl	tiff
Muut etiketit	89 kpl	tiff
Olutetiketit	48 kpl	tiff
Muut juomaetiketit	23 kpl	tiff

Hakusanat YKSA-tietokantaan ja arkiston tietopalvelua varten

Hae YKSA-arkistotietokannasta arkiston nimellä: Frenckellin Kirjapaino Oy

Arkiston tunnus: 11281

Arkistoyksiköt: 2,3,4,5,6

Muut asiakirjat U30001 Painetut etiketit,

[Linkki YKSA-arkistotietokantaan Frenckellin Kirjapaino Oy:n arkistoon](#)

Hae YKSA-arkistotietokannasta arkiston nimellä: Tilgmann Oy

Arkiston tunnus: 3005

Arkistoyksiköt: 1,2,3,4,5,6

Tuotanto TUO1

[Linkki YKSA-arkistotietokantaan Tilgmann Oy:n arkistoon](#)

Aiheesta muualla

[Frenckellin Kirjapaino Oy:n nettisivu arkistoituna Web Archivessa](#)

[Elkan Aikakoneen artikkeli alkoholijuomien etiketeistä](#)

[Elkan Aikakoneen artikkeli Fazerin makeiskääreistä](#)

[Tilgmann Oy:n tarina](#)

[Elkan Aikakoneen artikkeli tupakkatehtaiden etiketeistä](#)

Esimerkkikuvia

